vondt aldaar de blijken van Koninklijke gunste. Eerst wierdt hij tot Opper-Stalmeester, en tot Kapitein over de vierde Bende van 's Konings Lijfwagt aangesteld, en vervolgens, bij Akte van het Parlement van den elfden Maij des jaars 1689, met het regt van Inboorlingschap begiftigd. Zedert verzelde hij den Koning, bestendig, op deszelfs Krijgstogten, en klom allengskens op tot de waardigheid van Generaal der Engelsche Ruiterije. Naa den dood van Koning WILLEM keerde de Heer VAN OUWERKERK te rug na Holland, welks Staaten, in de maand Januarij des Jaars 1704, hem benoemden tot Veldmaarschalk van het Leger van den Staat: eene benoeming, welke, in 't eerst, bij de overige Gewesten, eenigen tegenstand ontmoette, doch, in de maand April des zelfden Jaars, door de meerderheid, ter Algemeene Vergadering wierdt toegestemd. Zedert was hij tegenwoordig in de Veldtogten, om de Spaansche troonsopvolging, en gedroeg zich zeer loflijk in dezelve, tot in den jaare 1708, wanneer hij, op den elfden Maij, te *Rousselaar*, zijne dagen eindigde, in den ouderdom van zevenenzestig Jaaren. Hij was getrouwd met ISALELLA, Dogter van den Heere KORNELIS AERSSENS, Heere van Sommelsdijk, en teelde bij dezelve Zoonen, welke deels in de Nederlanden, deels in Engeland, den krijg gevolgd hebben. De oudste Zoon, HENRIK VAN NASSAU, wierdt, door Koning Willem, tot Pair van Engeland verheven, onder den titel van *Graave van Grantham*.

Zie *Mercure Historique*.

OVENS, (JURIAAN) een deftig Kunstschilder, inzonderheid van Historien en Nachtlichten. Een der vier hoeken van de Gaanderij van 't Amsterdamsche Stadhuis pronkt met een gewrogt van zijn Penseel. Boven de Thesaurie Ordinaris ziet men CLAUDIUS CIVILIS, omringd van een drom Bataafsche Helden, door hem ter maaltijd genodigd in het zogenaamde Heilig Woud, bij maanlicht, en vervolgens, naa het eindigen van het feest, aangespoord, tot het opvatten der Wapenen, om het Romeinsche dwangjuk van den halze te schuiven. Des Schilders geboorteplaats was, misschien, de *Frederikstad*; althans

leefde hij aldaar nog in den Jaare 1675, zijne kunst oeffenende ten dienste van den Hertog van Holstein.

OVER-BETUWE, een Ampt, in het gedeelte van Gelderland, het *Kwartier van Nieuwmegen* genaamd, tusschen den Rhijn en de Waal, zijn begin neemende omtrent Schenkenschans, en van daar, ten Noorden van Nieuwmegen, westwaarts strekkende, tot omtrent den Dijk, welke dwars tegen het water de *Linge* legt. Men telt daar binnen vijf Panderampten en acht Heerlijkheden. Het hoofdbestuur staat aan eenen Amptman, zijnde gemeenlijk een Lid van den Gelderschen Adel. De Schouten of Regters staan onder zijn bewind.

OVERBEEK, (BONAVENTUUR VAN) een vermaard Amsterdamsche Kunstschilder, doch die zijne edele begaafdheden door een losbandig gedrag bezoedelde, wierdt gebooren in den Jaare 1660. Eene overhellende zucht voor de Oudheid deedt hem vooral zich toeleggen op het schilderen van stukken uit de oude Geschiedenissen. Daarenboven vondt hij veel smaak in de overblijfzels der vroegere dagen, in *Italie* nog voorhanden. Om zijne neigingen te ruimer bot te vieren, deedt hij, tot driemaalen, eene reize na *Rome*, en keerde telkens van daar te rug met eene verzameling van tekeningen, afgietzels en bootseerzels der Oudheden van *Italie*. Zedert arbeidde hij aan een groot Plaatwerk, 't welk hij *Overblijfzel van oud Rome* wilde genoemd hebben, doch niet tot volkomenheid gebragt heeft. Door eene ongebondene leevenswijze verhaastte hij zijnen dood, welke, in het zesenveertigste jaar zijns ouderdoms, voorviel in zijne Geboortestad. Naa 's Mans aflijvigheid, wierdt de uitgave van het straks genoemde Kunstwerk door anderen bezorgd.

Zie VAN GOOL.

OVER-FLAKKÉE, anders ook *Zuidvoorn* genaamd, is de derde hoofdverdeeling, in welke het *Land van Voorn*, in Zuidholland, onderscheiden is. Het is een Eiland, en ontleent zijnen naam van de rivier *Flakkée*, of het Haringvliet, waar van

het

het ten Noorden wordt bespoeld. Niet het geheele Eiland behoort aan het Land van Voorn, maar een voornaam gedeelte, in het Oosten, aan het *Land van Putten*. Opmerkelijk is het, dat op een Eiland, voor 't overige geheel Hollandsche bodem, de aanzienlijke Ambagtsheerlijkheid *Sommelsdijk* onder de oppermagt der Provincie Zeeland behoort. Ter bekwaame plaatze zullen wij daar van nader verslag doen. Zeer vet en vrugtbaar is de grond deezes Eilands, waar van getuigenis kunnen draagen de uitmuntende Tarwe, Garst en Koolzaad, welke hier gewonnen worden. Steden ontmoet men 'er niet, maar wel verscheiden zeer fraaie en welvaarende Dorpen. 'Er is een goed aantal Hervormde Gemeenten, en eene van de gezinte der Doopsgezinden te *Middelharnas*.

OVERKWARTIER *van Utrecht*, het vierde onder de hoofdverdeelingen van het Sticht, grenzende ten Noorden aan de Vuursche Veenen en gedeeltelijk aan de Amersfoortsche bergen, ten Oosten aan Eemland en de Veluwe, ten Zuiden aan de Rivier de Lek, en ten Westen aan den Vaartschen Rhijn, boven Utrecht. Men ontmoet in dit Kwartier, behalven de Steden *Rheenen* en *Wijk bij Duurstede*, verscheiden aanzienlijke Heerlijkheden en Dorpen, als Amerongen, Zuilestein, Doorn, Moersbergen, Zeist en andere, als mede een goed aantal Riddermaatige Hofsteden.

OVERLANGBROEK, te gader met *Nederlangbroek*, eene Heerlijkheid in het Overkwartier van Utrecht, doch die ieder een afzonderlijk Geregt hebben, behoorende aan de Domproostdij van Utrecht. Van merkelijke uitgestrektheid is deeze Heerlijkheid; beslaande *Overlangbroek* zevenhonderdzesënnegentig Morgens en driehonderd Roeden, en *Nederlangbroek* twaalfhonderd drieëntwintig Morgens en vijfhonderd Roeden. De Rijweg na *Wijk bij Duurstede* is de scheiding der twee Geregten; zij worden doorstroomd van een Water, de *Langbroeker Wetering* genaamd, aan welke de beide Dorpen en verscheiden Riddermatige Hofsteden leggen. In en onder de beide Dorpen telde men, in den Jaare 1748, honderdëntwintig Huizen. Hoewel van weinig aanziens, heeft, nogthans, ieder

Dorp zijne eigen Kerk, met een afzonderlijken Leeraar. In de Kerk van *Overlangbroek* ziet men verscheiden aloude Wapenschilden, meestal van het eertijds beroemde Geslagt van UITERWEERD. Voorts leggen in deeze Heerlijkheid eenige aanzienlijke Adelijke Huizen en Riddermaatige Hofsteden.

OVERMAAZE. (*Het Land van*) Onder deeze algemeene benaaming zijn bekend de drie Landen van *Valkenburg*, *Daalhem* en *'sHertogenrade*, welke, bij den Munsterschen Vrede, in den Jaare 1648, verklaard wierden te zullen blijven onder 't gebied der Algemeene Staaten, welke reeds toen een aanmerkelijk gedeelte daar van in eigendom bezaten. Het Land van *Overmaaze* wordt dit Gewest genoemd, uit hoofde van deszelfs ligginge, ten aanzien der Vereenigde Provincien, aan geene zijde van of over de Rivier de *Maaze*. De grond deezer Landstreeke bevat zeer goede Koorn- en Weilanden, doch moet, in zommige oorden, met veel arbeids tot vrugtbaarheid genoopt worden. De bergen, welke men hier en daar ontmoet, leveren Steenkoolen, IJzer en Lood. Men ademt 'er gemeenlijk eene zeer gezonde lucht. Niet den besten naam hebben, intusschen, de in- en opgezeetenen; zij staan bekend voor wraakzuchtig tegen hunne beleedigers. Voorbeelden van dieverij en moord zijn hier niet ongemeen. Behalven den Landbouw, geeft aan een goed gedeelte der Landzaaten een bestaan, het bereiden van Lakens en andere Wollen Stoffen, het maaken van veelerhande IJzer- en Koperwerk, als mede het planten van Tabak. De Bosschen, welke men 'er ginds en elders aantreft, leveren insgelijks hunne voordeelen op. Bij wijze van Bede moet het *Land van Overmaaze*, jaarlijks, eene somme van vijftigduizend guldens opbrengen. Naar gelange van elks vermogen, is deeze somme over de Landen van *Valkenburg*, *'sHertogenrade* en *Daalhem* omgeslagen. Niet meer dan veertien Gereformeerde Kerken telt men binnen den geheelen omvang, waar onder drie Walsche Gemeenten. De Hoog- en Nederduitsche behooren onder de Klassis van Maastricht.

OVER-

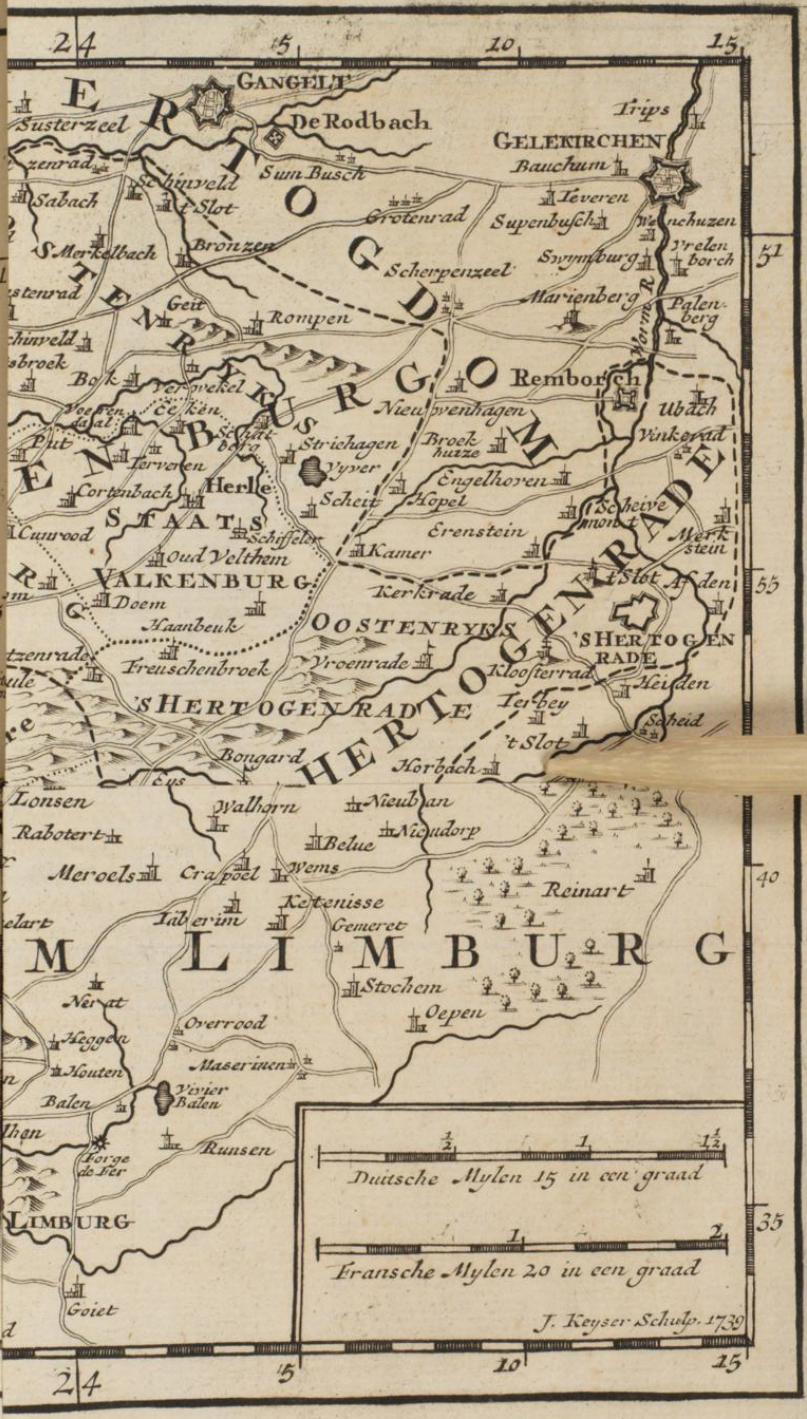

GANGELT
De Rodbach
Susterzeel
Sabach
Schinveld
Sum Busch
Grotenrad
Bronzen
Merkelbach
Scherpenzeel
Geit
Rompen
Bok
Verwekel
Eeken
Nieuwenhagen
Striehagen
Vyver
Terveren
Cortenbach
Herle
Scheit
Hopel
Engelhoven
Broekhuize
Cunrood
Schiffeler
Oud Velthem
Kamer
Erenstein
Kerkrade
Doem
Haanbeuk
Freuschenbroek
Vroenrade
Kloosterrad
Terbey
Bongard
Horbach
Eys
Lonsen
Walhorn
Nieuban
Niendorp
Rabotert
Belue
Meroels
Crapoel
Wems
Reinart
Ketenisse
Gemeret
Stochem
Oepen
Overrood
Maserinen
Heggen
Houten
Balen
Vivier Balen
Runsen
Forge de Fer
Goiet
Trips
GELEKIRCHEN
Bauchum
Teveren
Supenbusch
Swymburg
Marienberg
Palenberg
Remborch
Ubach
Vinkerad
Scheivemont
Merkstein
Afden
Heiden
Scheid
Duitsche Mylen 15 in een graad
Fransche Mylen 20 in een graad
J. Keyser Schulp. 1739

NIEUWE en NAAUWKEURIGE
KAART VAN DE DRIE LANDEN
VAN OVERMAAZE
VALKENBURG, DAALHEM
EN 'S HERTOGENRADE
te Amsterdam
by Isaak Tirion.
THERTOGDOM
VALKENBURG
HEERLYKHEID VALKENBURG
HEERLYKHEID
HEERLYKHEID DAALHEM
THERTOGDOM LIMBURG
GULIK
'S HERTOGENRADE
Graafschap Wettem
Heerlykheid van Wylre
Heerlykh van Bruist
Kasteel
Duitsche Mylen 15 in een graad
Fransche Mylen 20 in een graad
J. Keyser Schulp. 1738

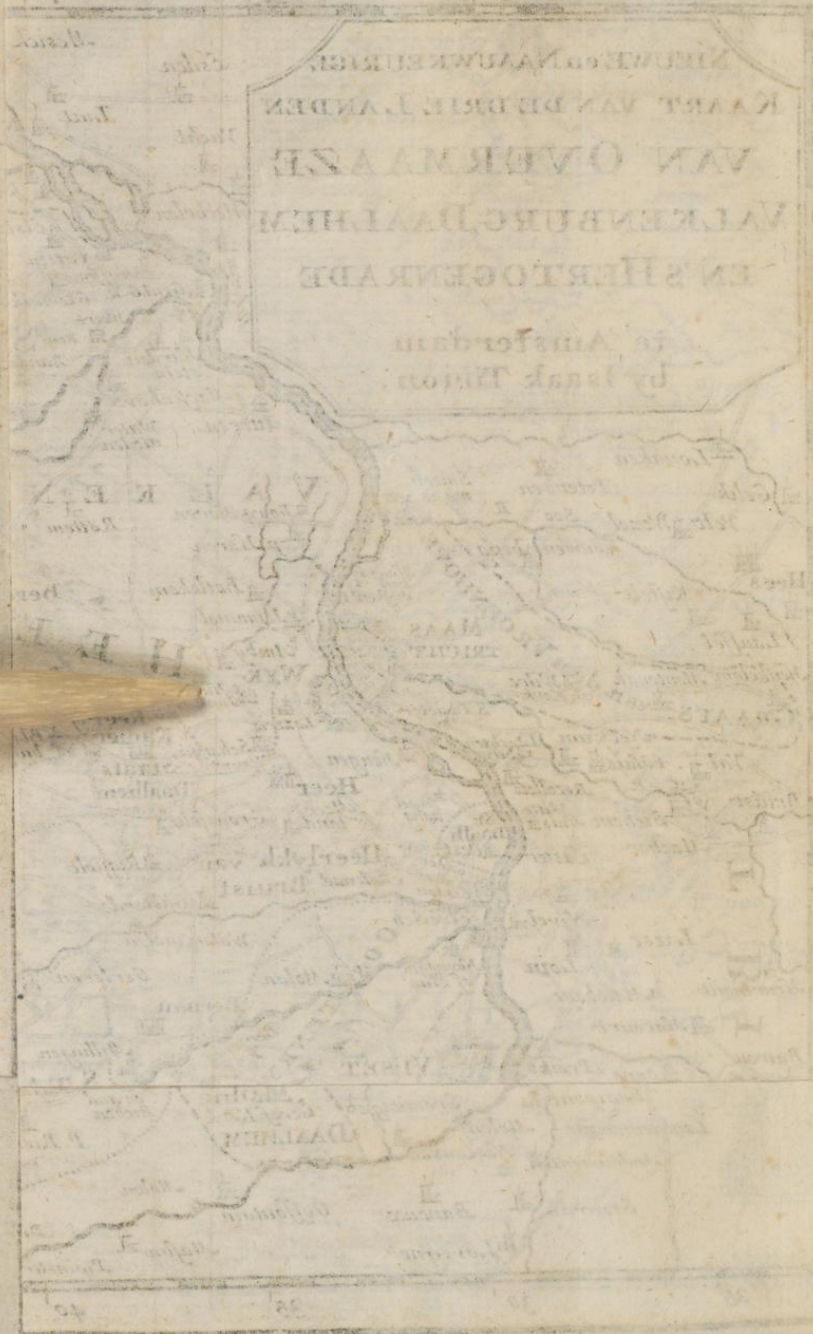

Gesigt van het Stads Tolhuys by Overschie. ‖ *Vue du Bureau du Péage de la Ville, près d'Overschie.*

Gesigt van het Stads Tolhuyse, près d'Overschie.

Nederlanders, wilt ge een voorbeeld
hoe het oorlog lijden doet?
In het dorp, dat u vertoont wordt,
heeft die pest te wreed gewoed:
'T HOEKS en KABELJAAUWS KRAKEEL,
Maakte OVERSCHIE ten moordtooneel.

rbeeld
n doet!
t,
ed gewoed:
KRAKEEL,
ordtooneel.

s d'Overschie

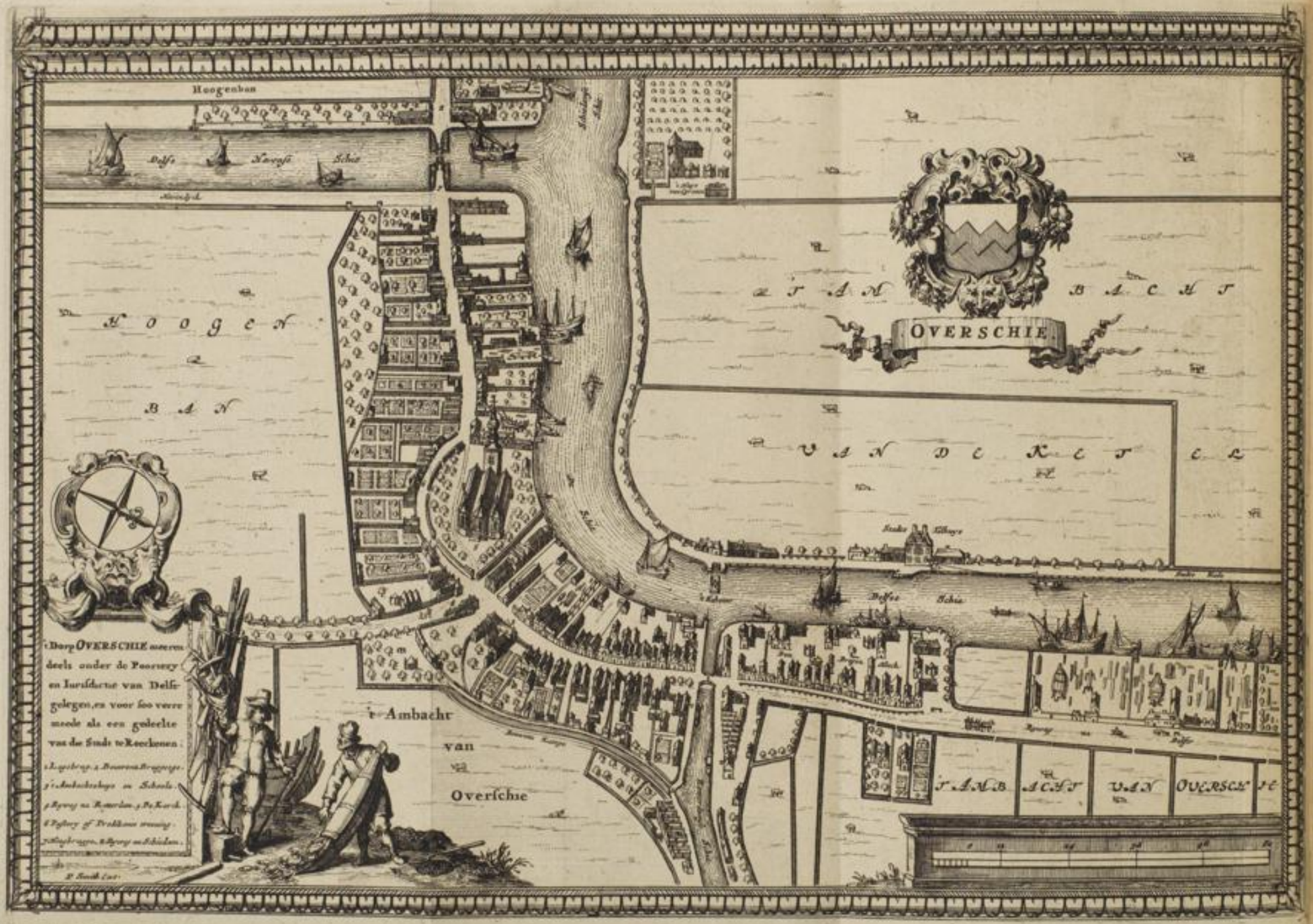
Hoogenban
Delfs Navaſe Schie
HOOGEN BAN
'T AMBACHT VAN DE KETEL
OVERSCHIE
't Dorp OVERSCHIE meeren deels onder de Poorterij en Iuriſdictie van Delfs-gelegen, en voor ſoo verre meede als een gedeelte van die Stadt te Reeckenen.
't Ambacht van Overſchie
'T AMBACHT VAN OVERSCHIE

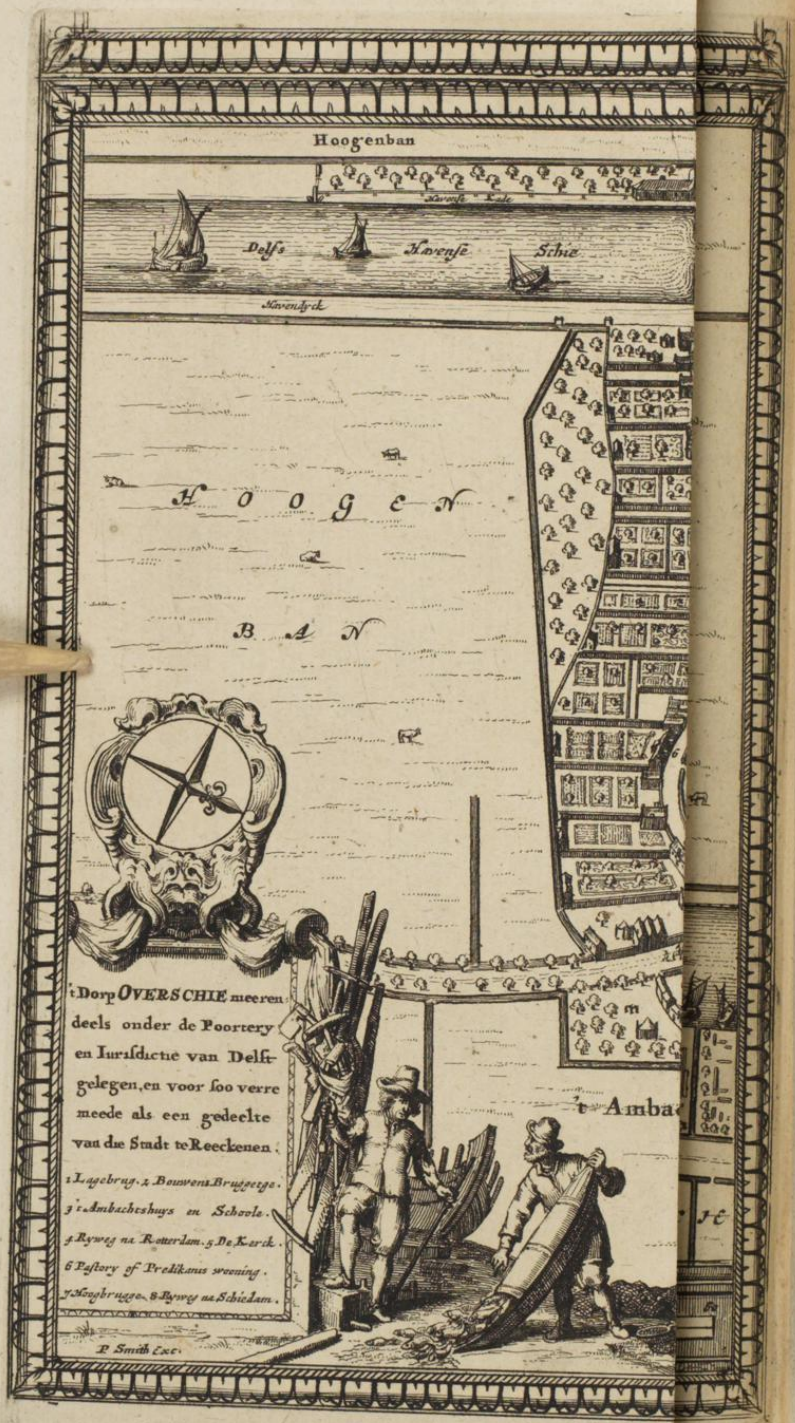
Hoogenban
Delfs
Havense
Schie
Havendyck
HOOGEN
BAN
't Dorp OVERSCHIE meeren deels onder de Poortery en Iurisdictie van Delft gelegen, en voor soo verre meede als een gedeelte van die Stadt te Reeckenen.
1 Lagebrug. 2 Bouwens Bruggetge.
3 't Ambachtshuys en Schoole.
4 Ryweg na Rotterdam. 5 De Kerck.
6 Pastory of Predikants woening.
7 Hoogbrugge. 8 Ryweg na Schiedam.
't Amba
P. Smith Exc.

d' Ambachts Heerlycheyt van Overschie. Mitsgaders Naeltwycks-recht onder Overschie Behoorende winnaer ende van wie aen de Stadt van Delft gekomen, is uyt verscheyde redenen onseecker, doch d' Ambachts Heerlycheyt van ouder genaeme, Heer oudtgieren Gerechte van Cralingen nu Hogenban palende Zuytwaerts aen overschie, is by de Stadt Delft gekoft inden Iare 1396. van Ioncker Ian van Assendelft, Heere van Cralingen.

d' Ambachts Heerlyckheyt van Overschie, Mitsgaders Naeluyt
verscheyde redenen onseecker, doch d' Ambachts Hde
Zuytwaerts aen overschie, is by de Stadt De

OVERMEER, eene Heerlijkheid, in het Nederkwartier van het Sticht van *Utrecht*, gemeenlijk bekend bij den naam van *Nederhorst*, naar het Slot van dien naam, in de Heerlijkheid gelegen; tot welke, onder anderen, mede behoort het *Horstmeir*, tusschen *Korthoef* en *Ankeveen*, een kwartier uur gaans ten Westen van 's *Graveland*; als ook de Buurt *Overmeer*, — De *Overmeersche Schans*, daar tegen over, midden in de Vegt, ook wel de *Hinderdam* genaamd, behoort onder de Provincie Holland. In of omtrent het Jaar 1747 is dezelve merkelijk verbeterd. Tegenwoordig kan de Schans rondom bevaaren worden. In overoude tijden lag hier een Dam, met Sluizen voorzien. Te *Muiden* lag toen nog geen Sluis: zodat, in dien tijd, hier de Waterkeering schijnt geweest te zijn.

OVERSCHIE, met *Schieveen*, een Ambagt, in Holland, deels onder *Schieland*, doch voor het grootste gedeelte onder *Delfland* behoorende, tusschen *Delft* en *Rotterdam*, doch naast aan de laatstgemelde Stad. Het geheele Ambagt wordt begroot op negentienhonderdeenëntwigtig Morgens en vierhonderddertig Roeden Lands, en het getal der Huizen, zo ten platten Lande als in het Dorp, op tweehonderdnegenëntwintig en een Koornmolen. Het Dorp *Overschie* legt, voor een gedeelte, ter wederzijde van het Water *de Schie*, gedeeltelijk aan den Rijweg. De geduurige Scheepvaart, zo van Jaagschuiten als andere Vaartuigen, tusschen Delft, Delfshaven, Rotterdam en andere plaatzen, maakt deeze Plaats zeer leevendig. Druk is hier insgelijks de doortogt van Rijtuigen. Men vindt 'er een goed aantal zindelijk betimmerde Huizen. De Kerk is een groot gebouw, en heeft een sierlijken Toren, met eenen Trans of Omgang, pronkende met vier kleine Torentjes op de hoeken. De Steden *Rotterdam* en *Delft* oeffenen ieder afzonderlijk regtsgebied over een gedeelte des Dorps: te weeten *Delft* over het Noordelijk, en *Rotterdam* over het andere gedeelte, voornaamelijk langs de Schie.

Zie BLEISWYK, *Beschrijv. van Delft*;
SPAAN, *Beschrijv. van Rotterdam*;
V. D. HOUVE, *Handv. Chronijk.*

OVERTOOM; zie SLOOTEN.

OVERIJSSEL, in rang de zesde onder de zeven Vereenigde Provincien, grenzende, ten Oosten aan het Graafschap *Benthem* en het Bisdom *Munster*, ten Zuiden aan het Graafschap *Zutfen*, ten Westen aan de *Veluwe* en de *Zuiderzee*, en ten Noorden aan *Friesland* en *Drenthe*. Zij ontleent den naam van haare ligginge, aan geene zijde of over de Rivier de *Yssel*, ten opzigte, naamelijk, van het Sticht van Utrecht, waar onder zij weleer behoord heeft. Het geheele Gewest bevat drie hoofdverdeelingen: *Salland*, *Twenthe* en *Vollenhoven*. De drie Hoofdsteden *Deventer*, *Kampen* en *Zwol* leggen in SALLAND; voorts de onbemuurde Steden en voornaame Dorpen of Vlekken, *Hasselt*, *Genemuiden*, *Ommen*, *Hardenberg*, *Gramsberg*, *Wilsem* en *Grafhorst*; *in* TWENTHE, *Oldenseel*, *Ootmarsen*, *Enschede*, *Goor*, *Gelder*, *Rijssen*, *Almelo* en *Diepenheim*; en eindelijk in VOLLENHOVEN, de Steden *Vollenhoven* en *Steenwijk*, als mede *Blokzijl*, *Kuinder* of *Kuinre* en *Zwartsluis*.

Bijkans allerlei grond ontmoet men in dit Gewest: vrugtbaare Koorn- en Weilanden, Moerassen en Heivelden, Veenlanden en Houtgewas. *Kamper-Eiland* en *Mastenbroek* zijn inzonderheid vermaard door de smaaklijke Boter, welke zij uitleveren. Zeer lang was dit Gewest onderhorig aan de Bisschoppen van Utrecht, doch moest, in 't einde, zich aan Keizer KAREL DEN V onderwerpen, in den Jaare 1528. In den Jaare 1572 koos het, gedeeltelijk, de zijde van ORANJE, doch slegts voor eene korte poos; nog in het zelfde Jaar wierdt het wederom afvallig, en bleef in dien stand, tot in den Jaare 1580, wanneer Prins WILLEM het Gewest tot onderwerping noodzaakte; het aanneemen van het Utrechtsche Verbond was reeds 's Jaars te vooren, door dwang, uitgewerkt. Geduurende de Kerkelijke onlusten, in het begin der voorgaande Eeuwe, waren de Staaten van 't Gewest meest op de zijde der Remonstranten, en dus niet zeer gezind tot het bewilligen in een Nationaal Sijnode. In persoon na Deventer gereisd, haalde Prins MAURITS dezelven over, door de verzekering, dat men niet voorhadt, het Sijnode te doen strekken tot eenig ander einde, dan tot bemiddeling

der

der Kerkelijke geſchillen, zonder de Gewesten of derzelver Leden ergens in te verkorten, of iemand ter zaake van den Godsdienst te bezwaaren. In den Jaare 1622 vielen de Staaten klagtig over den hoogen aanſlag van hun deel in de gemeene belastingen. In plaatze van drie en een halve gulden, welke zij van 't honderd moesten opbrengen, begeerden zij eene Gulden vermindering, ter zaake van de brandſchattingen, welke hun Gewest, als meer bloot leggende dan andere, aan den vijand moest opbrengen. Geduurende eenige Jaaren verkreegen zij hunnen wensch, doch wierden, vervolgens, op de gewoone hoogte geſteld. Een hevige twist ontſtondt, in den Jaare 1655, tusſchen de Leden der Staatsvergaderinge, ter gelegenheid der vervullinge van het Ampt van Drosſaard van *Twenthe*. Zo hoog liep de oneenigheid, dat men, van weerskanten, de wapens opvatte, en de gemoederen niet tot bedaaren konden gebragt worden, zonder de tusſchenkomst der Staaten van Holland en Westfriesland. Vergeefs hadden Graaf WILLEM VAN NASSAU en de Raadpenſionaris DE WITT hunne poogingen aangewend, om de onlusten te doen bedaaren. Nieuwe twist beroerde, eenige Jaaren laater, het Gewest, veroorzaakt door den naijver van twee aanzienlijke Geſlagten, VAN HAARSOLTE en VAN RAASVELD. Men beleide onderſcheidene Staatsvergaderingen, en voer hevig uit, van wederzijde, tegen gepleegde wederregtelijkheden. Eene bezending der Staaten van Holland maakte ook nu wederom een einde aan den verderſlijken twist. Zints deezen tijd gebeurden, in het Gewest, geene zonderlinge voorvallen, die insgelijks niet elders plaats hadden, dan alleen het befaamde geſchil, over de wettigheid der Drostendienſten, wederſproken door Jr. VAN DE CAPELLEN TOT DE POLL, welke, om die reden, van de Landſchapsvergaderingen uitgeſlooten, doch naderhand in zijne eere en regt herſteld wierdt.

De Regeering van *Overijsſel* beſtaat uit twee Leden, namelijk *Ridderſchap* en *Steden*; deeze zijn *Deventer*, *Kampen* en *Zwol*. Het getal der Edelen is niet bepaald; men telde 'er, ten eenigen tijde, negenënzestig, die geregtigd waren om op de Landſchapsvergaderingen te verſchijnen. De aanzienlijkſte Amptenaars ten platten Lande, zijnde gemeenlijk Ridders of Edelen, zijn de Drosten van *Salland*, *Twenthe* en

Vol-

Vollenhove. Een van deeze bekleedt den post van Voorzitter ten Landsdage, of, bij derzelver afweezigheid, de Drost van *Ysselmuiden*, van *Haaksbergen* of van *Diepenheim*, of ook wel de Hoogschout van *Hasselt* en *Hasselerampt.* Een der vereischten, om als Lid der Ridderschap te kunnen verschreeven worden, is de eigendom van een Landgoed en andere vastigheden, te zamen waardig niet minder dan vijfentwintig duizend Guldens. De uitschrijving van den Landdag geschiedt door de Gedeputeerde Staaten, zijnde een altijd zittend Kollegie, bestaande uit drie Ridders en éénen Afgevaardige uit ieder der drie Hoofdsteden.

Ten aanzien van het Kerkelijke, is *Overijssel* verdeeld in vier Klassen: I. De *Klassis van Deventer*; II. De *Klassis van Kampen*; III. De *Klassis van Zwolle*; IV. De *Klassis van Vollenhoven en Steenwijk.* Onder de *eerste* Klassis behooren vierëntwintig; onder de *tweede*, negen; onder de *derde*, zeventien; en onder de *vierde*, negen Gemeenten, behalven die der plaatze, alwaar zij vergaderen.

Zie ALTING, *Notit. Germ. Infer.* NAGGE, *Korte Beschrijving van Overyssel*; MOENEN, *Kronijk van Deventer*, enz.